

А ён не здаецца,
а ён не спіць па начах.
Ён верыць усё
ў свой перпетуум-мобіле*,
у панацэю**,
у цудадзейны рычаг***.
Дзівак чалавек...
Яму – Хірасіму, Асвенцім,
яму, замест імя –
асвенцімскае таўро.
А ён паўтарае,
што ёсць дабро на свеце,
што будзе дабро
і што пераможа дабро.
Дзівак чалавек...
Не можа не спадзявацца, не можа не верыць,
не можа ніяк!
Дзівак чалавек...
І гэта яго дзівацтва –
ратунак яго,
яго чалавечы знак.

.....
* Перпетуум-мобіле – вечны рухавік, які беспаспяхова імкнуліся стварыць вынаходцы.

** Панацэя – сродак ад усіх хвароб, бед і няшчасцяў.

*** Цудадзейны рычаг – кажуць, што выдатны вучоны старажытнасці Архімед гаварыў: „Дайце мне кропку апоры, і я перавярну свет“.

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

I egzamino dalis

Rašinių temos ir tekstai interpretacijai

2012 m. mokyklinio brandos egzamino užduotis
Pagrindinė sesija

2012 m. birželio 7 d.

Trukmė – 3 val. (180 min.)

ТЛУМАЧЭННІ:

- З прапанаваных тэм сачыненняў і тэкстаў для інтэрпрэтацыі вы павінны выбраць адну тэму альбо адзін тэкст і напісаць працу.
- Праца павінна быць аб'ёмам не менш за 2 старонкі фармата А4.
- Для чарнавіка выкарыстайце пазначаныя школьнай пячаткай аркушы. Чыставы варыянт сачынення пішыце на лістах, якія атрымалі разам з заданнем. Не забудзьце напісаць сваё прозвішча, імя і тэму сачынення.
- Пішыце выразна, разборліва, ручкай сіняга колеру. Ужываць карэктар забараняецца.
- Пасля заканчэння працы аддайце настаўніку і чыставік, і чарнавік. Чарнавік не правяраецца.

ТЭМЫ САЧЫНЕННЯЎ

1. Тэма роднага краю ў паэзіі Я. Коласа.
2. Пошукі героямі шляхоў да шчаслівага жыцця ў драме Я. Купалы „Раскіданае гняздо“.
3. Гуманістычны пафас прозы В. Быкава.

ТЭКСТЫ ДЛЯ ІНТЭРПРЭТАЦЫІ

Я. Брыль

Неўзабаве пайду па полі даўно знаёмаю сцежкаю, мінаючы ціха-гудлівыя слупы, яшчэ без ластавак на дратах. І калі нават хмарна будзе і далей, буду бачыць нізка над лугамі і лесам за ракою сонца, вялікае сонца яшчэ адной ранняй раніцы. Буду бачыць – успамінаючы мой першы сёлета праход па толькі што пратупанай сцежцы, першае сонца ў гэтых родных мясцінах, першую рунь не зводдаль, не з дарогі, а пад сабой і навокал сябе, ідучы пасярэдзіне маладзенька-зялёнай ячнай прасторы. Успамінаючы радасць жыцця, свабоды, здольнасці на патрэбнае людзям. Дарма, што ў свеце столькі сумнага, жахлівага, балючага – што ўжо было, што ёсць, што можа быць...

(Са зборніка мініяцюр „Сёння і памяць“)

Л. Галубовіч

Паэзія

Ты – боль, паэзія. Ты – быль.
Твае суровыя законы
Не для забаў, не для гульбы –
А пошук ісціны да скону.

Ты – рай, паэзія. Ты – рой
Адвечных дум, дзе мы згараем.
І толькі геніі парой
Жылі часова гэтым раем.

Ты – жаль, паэзія. Ты – жар.
Я па тваім хаджу вуголлі.
Чыя не прагнула душа
Твайго зняволення і волі?

Ты – сум, паэзія. Ты – суд
І мрояў нашых, і здзяйсненняў.
Хай душы шчырыя нясуць
Высокі лад тваіх памкненняў!

Ты – яд, паэзія. Ты – сад
З адзіным яблыкам спакусным.
Над ім – каторы год падрад! –
Мае збалела смягнуць вусны...

Ты – боль, паэзія. Ты – бой.
Ты – праўды непрыступнай вежа.
Я – праведнік і грэшнік твой,
Пусці мяне ў сваё бязмежжа!..

А. Вярцінскі

Дзівак чалавек

Дзівак чалавек...
Глядзіць на расінку макавую,
а цэлае сонца
бачыць перад сабой.
Дзівак чалавек...
Бярэ звычайную ракавіну
і чуе ў ёй акіянскі прыбой.
Дзівак чалавек...
Бачыць сцяжынку гладкую,
а марыць аб трудных,
цярністых шляхах
з іх круцізнаю,
з іх небяспечнай загадкаю
і будзе ісці,
пакуль мае сілу ў нагах.
Дзівак чалавек...
Са стратаю непапраўнаю
не мірыцца ён ні за што ў душы.
З няпраўдаю не мірыцца,
І з крыўднаю праўдаю
не хоча мірыцца –
хоць кол ты на ім чашы.
Дзівак чалавек...
Яму шмат чаго адмовілі.